E-mail : <bkpromot@htp.com.np>
Web Sites : www.nrb.org.np

पत्र संख्याः बैं.वि.नि.वि. ⁄ नीति ⁄ परिपत्र ⁄ २ ⁄ ०६३ ⁄ ६४ **मितिः** २०६३।४।१४

सवै इजाजतपत्र प्राप्त वैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु
(सीमित बैंकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजत पत्र प्राप्त सहकारी संस्थाहरु समेत) ।
ब्ममचभकक□ ।

महाशय,

आर्थिक वर्ष २०६३।६४ को लागि जारी गरिएको मौद्रिक नीतिमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था कायम गर्ने उल्लेख भएको हुंदा सो वमोजिम गर्नु ⁄ गराउनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

१. साना तथा घरेलु उद्योगहरूमा देखिएको संकटग्रस्त अवस्थालाई दृष्टिगत गरी त्यस्ता उद्योगहरूलाई केही राहत पुर्‍याउने उद्देश्यले बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत ३ दशमलव ५ प्रतिशत दरमा पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराइने छ ।

२. नेपाल सरकारको ऋणपत्रको साँवा तथा ब्याज भुक्तानी कार्यलाई विस्तारित, सहज र सुविधायुक्त बनाउन बजार निर्माताहरू बाहेकका नेपाल राष्ट्र बैंकबाट “क”, “ख” र “ग” वर्गको इजाजत प्राप्त संस्थाले पनि ऋणपत्रको साँवा तथा ब्याज भुक्तानी गरी सोको शोधभर्नाको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकमा माग गर्न सक्नेछन् । आर्थिक वर्ष २०६२।६३ को मौद्रिक नीतिमा व्यवस्था भएको बजार निर्माता र वाणिज्य बैंकहरूका लागि ऋणपत्रको साँवा भुक्तानी कार्यलाई आकर्षक बनाउन साँवा भुक्तानी रकमको शोधभर्ना प्राप्त नहुँदासम्मको अवधिको लागि उक्त रकमलाई अनिवार्य नगद अनुपातमा गणना गरिने व्यवस्थालाई अन्य संस्थाहरूको हकमा पनि लागू गरिने छ । साथै, सार्वजनिक बिदा पर्न गई सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई साँवा रकम भुक्तानी गर्न नसकिएको अवस्थामा सो बिदाको अवधिको लागि उक्त साँवा रकमलाई नेपाल राष्ट्र बैंकमा राख्नु पर्ने अनिवार्य नगद अनुपातमा गणना हुने व्यवस्था गरिएको छ । यसबाहेक, ब्याज भुक्तानी बापत हाल प्रदान गरिँदै आएको कमिशन पनि उपरोक्त अन्य संस्थाहरूलाई पनि नियमानुसार प्रदान गरिने छ ।

३. आ-आफ्नो खातामा पर्याप्त मौज्दात नभएको अवस्थामा पनि र मौज्दात पर्याप्त भए पनि विभिन्न आधारमा भुक्तानी नहुने अवस्थाको चेक जारी गर्ने प्रवृत्तिलाई कडाईका साथ नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले निम्न बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ :

(क) एकपटक भुक्तानी नभईकन फिर्ता भएको चेकको हकमा भुक्तानी पाउनु पर्ने पक्षले चेक जारी कर्तालाई भुक्तानीको लागि बढीमा ७ दिनको समय दिई सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थामा पुनः चेक पेश गर्न सक्नेछ ।

(ख) सो म्याद पश्चात् पनि रकम भुक्तानी नभएको खण्डमा रकम भुक्तानी पाउनु पर्ने व्यक्तिले चेकको भुक्तानी बैंकमा लिखित रूपमा जानकारी दिन सक्नेछ ।

(ग) यसरी लिखित जानकारी प्राप्त भएपछि सम्बन्धित बैंकले चेक जारी गर्ने त्यस्ता व्यक्तिलाई

E-mail : <bkpromot@htp.com.np>
Web Sites : www.nrb.org.np

रकम भुक्तानी गर्न बढीमा ७ दिनको सूचना दिनेछ र सो मिति भित्र पनि रकम भुक्तानी हुन नसकेमा त्यस्तो चेक जारी कर्तालाई सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अनिवार्य रूपमा प्रचलित व्यवस्था अनुरूप कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडको कालोसूचीमा सूचिकृत गर्नुपर्नेछ ।

(घ) कुनै व्यक्तिले बैंक वा वित्तीय संस्थालाई त्यस्तो भुक्तानी नहुने चेक दिएमा समेत यस बैंकको विद्यमान एकीकृत निर्देशनको ई.प्रा. निर्देशन नं. १२ को दफा १० को उपदफा (१) को खण्ड (झ) बमोजिम कालोसूचीमा राख्नु पर्नेछ ।

(ङ) उपरोक्त खण्ड (ख) र (ग) बमोजिम नगर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई ई.प्रा. निर्देशन नं. १२ को दफा १७ बमोजिम कारबाही हुनेछ ।

४. आफ्नो ग्राहक पहिचान (Know Your Customer, KYC) मार्गदर्शनअनुसार रु. १० लाखदेखि माथि खातामा रकम जम्मा गर्दा स्रोत खुलाउनु पर्ने प्रावधान रहेको छ । स्रोत देखाउने कागजी प्रक्रिया केही झंझटिलो हुने गरेको परिप्रेक्षमा ग्राहकले स्वघोषणा (self declaration) गरेमा पनि मान्य हुनेछ ।

५. गरिबीको रेखामुनि रहेका जनताको आय र रोजगार बढाउन वाणिज्य बैंकहरूले विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्दा कुनै इजाजतप्राप्त वित्तीय संस्था वा यस बैंकबाट इजाजत पाएका सहकारी संस्थालाई बैंक आफै संलग्न भई तैयार गरेको परियोजना अन्तर्गत आफ्नो सुपरिवेक्षणमा थोक मात्रामा उपलब्ध गराएको ऋणलाई विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गरिने छ ।

६. आधुनिक शिक्षा प्रणालीको विकास र विस्तार गर्न सहयोग पुगोस् तथा धेरैभन्दा धेरै विद्यार्थीहरूले आधुनिक शिक्षा प्राप्त गर्न सकुन् भन्ने उद्देश्यले वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट व्यक्तिगत जमानीमा प्रवाह भइरहेको शिक्षा कर्जाका लागि थप २० प्रतिशत नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने विद्यमान व्यवस्थालाई हटाईएको छ ।

७. साना तथा मझौला उद्यममा प्रवाह भएको कर्जालाई जुनसुकै बीमा कम्पनीमा बीमा गराएको अवस्थामा प्राथमिक क्षेत्र कर्जामा भएको व्यवस्था बमोजिम एक चौथाई मात्र कर्जा नोक्सानी कायम गरे पुग्नेछ ।

८. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको चुक्ता पूँजी वृद्धि गर्ने अभिप्रायले राष्ट्रिय स्तरका वाणिज्य बैंकहरु (ईजाजतपत्र प्राप्त “क” वर्गका संस्थाहरु) को हकमा नयाँ स्थापना हुने बैंकहरुको लागि सुरुमा नै रु. १ अर्बको चुक्ता पूँजी हुनुपर्ने र स्थापना भइसकेका बैंकहरुको हकमा २०६६ आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पूँजी रु.१ अर्ब पुऱ्याई सक्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । उपरोक्त प्रयोजनको लागि सबै बैंकहरुबाट प्रत्येक वर्ष आफ्नो मुनाफाबाट पूँजी समायोजन कोषमा रकम विनियोजन हुँदै आएको छ । उपरोक्त व्यवस्थामा केही समसामयिक परिवर्तन गरी निम्नानुसारको व्यवस्था कायम गरिएको छ :

(क) वाणिज्य बैंकहरुले पूँजी वृद्धि गर्ने प्रयोजनको लागि २०६६ आषाढ मसान्तभित्र चुक्ता पूँजी नै रु. १ अर्ब पुऱ्याए पनि हुने वा माथि उल्लेखित पूँजी समायोजन कोष र चुक्ता पूँजी समेत गरी रु. १ अर्ब पुऱ्याए पनि हुने ।

(ख) उपरोक्त बमोजिम पूँजी समायोजन कोष समेत समावेश गरी चुक्ता पूँजी रु. १ अर्ब पुऱ्याउने बैंकहरुको हकमा चुक्ता पूँजी भने न्यूनतम रु. ५० करोड पुगेको हुनुपर्ने ।

(ग) उपरोक्त मिति अर्थात् २०६६ आषाढसम्ममा पनि माथि उल्लेख गरिए बमोजिम तोकिएको

E-mail : <bkpromot@htp.com.np>
Web Sites : www.nrb.org.np

पूँजी नपुऱ्याउने बैंकहरुको हकमा निम्नानुसारको एक वा सबै उपायहरु अवलम्बन गरिने :

(अ) लाभांश घोषणा तथा वितरण (बोनस शेयर समेत) मा रोक लगाइने ।

(आ) शाखा विस्तारमा रोक लगाइने ।

(इ) निक्षेप परिचालनमा सीमा तोक्ने ।

(ई) प्रतिव्यक्ति वा समूहमा गरिने कर्जा लगानीको सीमा (Single Obligor Limit) मा कटौती गर्ने ।

(उ) अन्य उपयुक्त कारबाही गर्ने ।

९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने पूँजी पर्याप्तता (Capital Adequacy) सम्वन्धमा पूँजी पर्याप्तताको प्रतिशतलाई BASEL II लागू नभएसम्मको लागि आर्थिक वर्ष २०६२।६३ देखि गणना हुने गरी ११ प्रतिशत कायम गरिएको छ ।

१०. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको वार्षिक वित्तीय विवरणहरु यस बैंकबाट स्वीकृति लिएपछि मात्र प्रकाशित गर्नुपर्ने विद्यमान व्यवस्थामा परिमार्जन गरी आर्थिक वर्ष २०६३।६४ देखि आर्थिक वर्ष २०६२।६३ को वित्तीय विवरण समेतलाई लागू हुने गरी क, ख, ग तथा घ वर्गका राष्ट्रिय स्तरका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले आफ्नो वार्षिक हिसाबको आधारमा तयार पारेको वित्तीय विवरण बाह्य लेखापरीक्षकबाट प्रारम्भिक लेखापरीक्षण कार्य समाप्त भएपछि उक्त प्रारम्भिक प्रतिवेदन, सो प्रतिवेदन उपर व्यवस्थापकको जवाफ तथा सोका आधारमा तयार पारिएको वित्तीय विवरणहरु (वासलात, नाफा नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण तथा यस बैंकको निर्देशन अनुसारका सम्पूर्ण अनुसूचीहरु, कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाको विवरण समेत) यस बैंकमा स्वीकृतिका लागि पेश गर्नु पर्ने गरिएको छ । यस बैंकबाट उक्त विवरणका आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरी कुनै संशोधन गर्नुपर्ने देखिएमा सोको समायोजन आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणमा समावेश गर्नुपर्ने गरिएको छ । यसरी समायोजित वित्तीय विवरण, लेखापरीक्षणको अन्तिम प्रतिवेदन तथा लगफर्म अडिट रिपोर्ट, लेखापरीक्षकको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरेको १५ दिनभित्रमा यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

भवदीय,

(रामहरि न्यौपाने)
उप-निर्देशक

बोधार्थः
नेपाल राष्ट्र वैंक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग ।
नेपाल राष्ट्र वैंक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग ।
नेपाल राष्ट्र वैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।
नेपाल राष्ट्र वैंक, कानून महाशाखा ।
नेपाल बैकर्श संघ, हेरिटेज प्लाजा, काठमाण्डौ ।
नेपाल वित्त कम्पनी संघ, आराधना कम्प्लेक्स, काठमाण्डौ ।
विकास बैंक तथा वित्तीय संस्था संघ नेपाल, ववरमहल, काठमाण्डौ ।

E-mail : <bkpromot@htp.com.np>
Web Sites : www.nrb.org.np